

Kurun Gazetesinde Yer Alan Çocuk Sayfalarındaki Metinlerin Saygı Kök Değeri Açısından İncelenmesi

Analysis Of Texts İn Children's Pages in Kurun Newspaper in Terms Of The Root Value Of Respect

Asım ÖKSÜZ*
Yılmaz YEŞİL**

Öz

Kurun, Mehmet Asım Us'un sahipliğini yaptığı, 22 Kasım 1934 ile 31 Aralık 1938 tarihleri arasında ulusal çapta yayımlanan, içeriğinde genellikle sosyal ve siyasi haberlerin yer aldığı, 1917 yılında yayımlanmaya başlayan Vakit gazetesinin isminin değiştirilmesi neticesinde ortaya çıkmış bir gazetedir. Kurun gazetesinin ismi Atatürk'ün dilde başlattığı sadeleştirme çabalarına uyularak konulmuştur. Gazetenin varlığı, 22-26 Ocak 1937 tarihlerinde Mustafa Kemal Atatürk'ün Hatay Meselesi ile alakalı yazdığı yazıların Asım Us adıyla yayımlanması sebebiyle Türk tarihi açısından ayrıca önem teşkil etmektedir. Kurun, 01 Ocak 1939 tarihi itibarıyla eski adı olan Vakit'e geri dönmüştür. Bu çalışma, yaklaşık 4 yıllık süre zarfında yayımlanan Kurun gazetesi sayfalarında yer alan çocuk sayfalarına odaklanmıştır. Çalışmada, Kurun gazetesinin tamamı taranmış ve 108 farklı sayıda çocuk sayfasının varlığı tespit edilmiştir. Söz konusu sayfalarda yer alan metinler tasniflenmiş toplamda 1033 metnin yayımlandığı görülmüştür. Çocuk sayfalarında yer alan bu metinlerin bazılarında kök değerlere yer verildiği anlaşılmış ve söz konusu metinler kök değerler açısından ayrıştırılmıştır. Nitel bir araştırma olarak ilerleyen çalışmada doküman incelemesi yapılmış ve veriler betimsel içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara

* asimoksuz@gmail.com, ORCID: 0009-0000-2093-9320, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

** yilmazyesil66@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8693-0350, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

göre sadece 9 metinde saygı kök değerine uygun kazanımlar elde edilebileceği sonucuna varılmıştır. Bahsi geçen metinlerin saygı kök değerini içeriş biçimleri detaylıca incelenmiş ve çalışmanın son bölümünde bu 9 metin genel olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, kök değer, Kurun, saygı

Abstract

Kurun is a newspaper that emerged as a result of the name change of Vakit newspaper, which was published in 1917 and was owned by Mehmet Asım Us and published nationally between November 22, 1934 and December 31, 1938, and generally included social and political news. The name of Kurun newspaper was chosen in accordance with the simplification efforts initiated by Atatürk in the language. The existence of the newspaper is also important in terms of Turkish history because the articles written by Mustafa Kemal Atatürk regarding the Hatay Issue between January 22-26, 1937 were published under the name Asım Us. Kurun returned to its former name, Vakit, as of January 01, 1939. This study focused on the children's pages in the Kurun newspaper issues published over a period of approximately 4 years. In the study, the entire Kurun newspaper was scanned and the existence of 108 different children's pages was determined. The texts on the pages in question were classified and it was seen that a total of 1033 texts were published. It was understood that some of these texts on the children's pages included root values, and these texts were separated in terms of root values. In the study that proceeded as a qualitative research, a document review was conducted and the data was analyzed with descriptive content analysis. According to the findings obtained as a result of the research, it was concluded that gains suitable for the root value of respect could be obtained only in 9 texts. The ways in which the mentioned texts included the root value of respect were examined in detail and these 9 texts were evaluated in general in the last part of the study.

Key Words: Values education, core value, Institution, respect

1. Giriş

İnsanı diğer canlılardan ayıran özelliklerinden birisi dil becerisine sahip olup konuşma yetisini kullanabilmesi ve hemcinsleriyle olan iletişimini doğal olarak kurabilmesidir. Kendisinde kendiliğinden var olan bu beceriyi kullanan insan, tarihi süreçte kümelerle ayrılmış ve boy, kabile, millet gibi topluluklar oluşturmuştur. Her topluluk ise bir kültür üzerine inşa edilmiştir. Kültürün unsurlarından birisi değerdir. Türk Dil Kurumunca yayımlanan Güncel Türkçe Sözlük'te "Değer" kavramının 8 adet tanımına yer verilmiş olup bunlardan birisi "Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü" olarak karşımıza çıkmaktadır (sozluk.gov.tr).

Değer eğitimi ise insana özgü olanakları, insanı insan yapan ve diğer canlılardan ayıran olanakları başka bir deyişle insana özgü bütün etkinlikleri insansal etkinlikler olarak amaçlarına uygun tarzda gerçekleştirebilecek duruma gelmelerine yardımcı olmaktır (Ulusoy ve Dilmaç 2018, s.7). Değerler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalar ve ülkelerin eğitim sistemlerini bu doğrultuda düzenlemeleri değerlere olan ilgiyi artırmıştır. Eğitim sistemimizde de 2017 yılında müfredat değişikliğine gidilmiş ve öğrencilere kazandırılmak istenen değerler “on kök değer” adı altında toplanmıştır (Er, 2024, s.15).

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Değerler Eğitimi Öğretim Programlarında Yer Alan Kök Değerler Temalı Etkinlik Kitabı'nın Ön Söz bölümünde öğretim programında yer alan kök değerlerin, adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik olarak belirlendiği belirtilmiştir (MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 2022).

Bu çalışmada, yukarıda isimleri zikredilen kök değerlerden olan “Saygı” kavramı ele alınmıştır. Saygı kelimesinin anlamı Güncel Türkçe Sözlük'te iki farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki “Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu; hürmet, ihtiram” olup ikincisi ise başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusudur (sozluk.gov.tr).

Çalışmada bu anlamlar baz alınarak Kurun Gazetesinde yer alan çocuk sayfalarındaki metinlerde saygı kök değeri taranmıştır. Bu kapsamda 9 farklı metinde saygı unsuruna rastlanmış ve söz konusu metinler detaylıca incelenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Nitel model olarak beliren bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmanın amacı doğrultusunda seçilen belgeleri sistematik bir biçimde ele alan bir yöntemdir (Güçlü, 2019, s.167). Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.189). Bu araştırmada, Kurun gazetesinde yer alan çocuk sayfalarında yayımlanmış saygı kök değeri içeren haberler tespit edildiği için çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

2.2.İnceleme Nesnesi

Çalışmanın inceleme nesnesi, 1934-1938 yılları arasında yayımlanmış Kurun gazetesidir. İçerisinde yer alan çocuk sayfaları daha önce herhangi bir bilimsel araştırmaya konu edilmediği ve internet ortamında erişilebilir halde bulundukları için Kurun gazetesinin incelenmesine karar verilmiştir. Çalışmada gazetenin açık kaynaklarda yer alan bütün sayıları incelenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Kurun gazetesinin arşivine 01-15 Kasım 2024 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığının Gazeteden Tarihe Bakış Projesi kapsamında sunduğu <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/> genel ağ adresinden ulaşılmıştır. Veriler, 15 günlük bir süre içinde analiz edilmiştir.

Haberler, içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.242). Bu çalışmada da içerik analizi aşamaları sırasıyla takip edilmiş, veriler kodlanmış, temalar bulunmuş, veriler kodlara ve temalara göre düzenlenmiş ve tanımlanmış, bulgular yorumlanmıştır.

3. Bulgular

1934-1939 yılları arasında yayımlanan Kurun'a ait çocuk sayfalarında 9 farklı metinde saygı temasına yer verildiği görülmüştür:

3.1. Kurun Gazetesi Çocuk Sayfalarındaki Saygı Kök Değeri İçeren Metinler

Söz konusu metinler aşağıda sıralanmış ve saygı kök değeri açısından incelenmiştir:

3.1.1. Küçük Şoför

29.11.1934 tarihli sayıda yer alan, yazarı net olarak belli olmayıp çocuk sayfasını hazırlayan bir komisyon tarafından yazıldığı düşünülen, “Küçük Şoför” isimli metinde karşıdan karşıya oyuncak arabası ile geçmeye çalışan bir çocuk ve onun geçmesini bekleyen arabaların yer aldığı bir fotoğrafla bu durumu açıklayan bir paragraf yer alıyor. Yardımseverlik ve saygı kök değerlerinin işlendiği bu metinde saygı kök değeri şu cümlelerde karşımıza çıkıyor:

“Küçüklerin büyüklere daima hürmet etmek mecburiyetinde olduğunu biliyorsunuz. Çünkü bu her şeyden evvel bir insanlık vazifesidir.”

“Resimde, kalabalık bir caddeyi geçmek isteyen bir küçüğün bu hareketine karşı bütün büyük insanların durduğunu ve yol verdiğini görüyorsunuz” (Kurun Gazetesi, 1934, s. 16).

3.1.2. Bir İhtiyar Aslan

28.02.1935 tarihli sayıda yer alan, müellifi E.R. olarak belirtilen, “Bir İhtiyar Aslan” başlığını taşıyan şiirde bir zamanlar diğer hayvanları yıldırان ancak artık yaşlandığı için ininden çıkmayan ve sürekli yatan bir aslanın yaşadığı olay anlatılıyor. Metne göre diğer hayvanlar artık yaşlandığı için aslanın bir şey yapamayacağını düşünüyor ve galeyana gelip inini ziyaret ediyorlar. Ancak aslan, hayvanlardan birisi ine girer

girmez rakibini parçalıyor. Metnin sonunda inin yakınlarından geçen tilkinin aç olduğunu duyan aslan kendisini inine davet ediyor ancak tilkinin şu cevabı ile karşılıyor:

“Aslan kardeş aklım erdi.

Gerçi ine giren çoktur.

Çıkanların eseri yoktur.

Orası pek tehlikeli

Sen tilkiyi sanma deli.”

Diğer hayvanların başlarına gelenler ve tilkinin cevabı düşünüldüğünde metinde saygı kök değerine yer verildiği düşünülmektedir (Kurun Gazetesi, 1935, s14).

3.1.3. Küçük Şeyler

15.06.1935 tarihli sayıda yer alan, yazarı net olarak belli olmayıp çocuk sayfasını hazırlayan bir komisyon tarafından yazıldığı düşünülen, “Küçük Şeyler” isimli metinde pire ve karıncanın özellikleri sıralanıp ebatlarına göre büyük işler başardıkları vurgulanıyor ve okuyucuda saygı hissiyatı uyandırılıyor. Metinde bu özellikler şu şekilde aktarılmaktadır:

“Bir pirenin boyu iki ve üç milimetre arasındadır. Sıçradığı zaman otuz santimetre kadar uzağa sıçrar. Yani kendi boyunun yüz misli atlıyor demektir. Karıncaya gelince yaptığı işler pireye çok benzer. Bir karınca vücudunun on beş misli büyüklüğünde yük taşıyabilir” (Kurun Gazetesi, 1935, s. 13).

3.1.4. Hileli Oyunlar

13.06.1936 tarihli sayıda yer alan, yazarı net olarak belli olmayıp çocuk sayfasını hazırlayan bir komisyon tarafından yazıldığı düşünülen, “Hileli Oyunlar” isimli metinde Amerika’yı keşfeden Kristof Kolomb’un bir anısı kaleme alınmış. Metinde Kolomb’un dâhil olduğu bir ziyafet esnasında kendisine yönelik “Amerika’yı bulmak bir iş mi sanki? Kim gitse bulabilirdi.” eleştirisinde bulunulduğu, Kolomb’un da buna karşı masada bulunan yumurtayı göstererek “Bir yumurtayı sivri ucu üzerinde durdurabilen Amerika’yı keşfeder.” cevabını verdiği aktarılıyor. Akabinde gelişen olaylar neticesinde ise ziyafet masasındakilerin birer yumurta alıp sivri ucu üzerinde durdurmaya uğraştıkları ancak başaramadıkları Kolomb’un ise elindeki yumurtayı masaya vurup sivri ucunu ezdiği ve durdurduğu dile getiriliyor. Metnin sonundaki şu cümleler saygı kök değerine vurgu yapıyor:

“... Ötekiler buna itiraz etmişler:

-Böylesini biz de yapardık! demişler. Kristof Kolomb cevap vermiş:

-Evet, gördükten sonra herkes yapar. Amerika da bulunduktan sonra herkes bulmasını bilir” (Kurun Gazetesi, 1936, s. 14).

3.1.5. Düşünmez Olur mu?

18.04.1937 tarihli sayıda yer alan, yazarı net olarak belli olmayıp çocuk sayfasını hazırlayan bir komisyon tarafından yazıldığı düşünülen, “Düşünmez Olur mu?” isimli mizahi fıkranın üst köşesinde piyano çalan bir adam ve hemen ardında sohbete dalan iki kişi resmedilmiş. Metinde esprili bir dille müziğin rahatsız edici olduğu belirtiliyor ve gürültüye maruz kalan üst kattakiler “zavallı” olarak nitelendiriliyor. Metnin konusundan saygı kök değerinin işlendiği anlaşılıyor (Kurun Gazetesi, 1937, s. 11).

3.1.6. Âlim Konuşması

30.05.1937 tarihli sayıda yer alan, yazarı net olarak belli olmayıp çocuk sayfasını hazırlayan bir komisyon tarafından yazıldığı düşünülen, “Âlim Konuşması” başlığını taşıyan mizahi fıkrada, Gündüz isimli bir çocuğun eczaneden ilaç alması esnasında eczaneye gelen başka bir müşterinin Aspirin almak istemesi ancak alacağı ilacın yaygın ismini unutup “Aseltisililik” demesi esprili bir dille konu ediliyor. Adamın alacağı ilacın toplum tarafından kabul gören ismi “Aspirin” olduğu halde daha az kullanılan ve sadece konu ile ilgili uzmanların bilebileceği Aseltisililik kelimesini kullanması eczaneden ilaç alan diğer çocuğu şaşırtıyor ve eczacıya niçin böyle konuştuğunu soruyor. Eczacı ise “Bu âlim bir adamdır. Onlar böyle konuşurlar.” diyerek müşteriye olan saygısını vurguluyor (Kurun Gazetesi, 1937, s. 12).

3.1.7. Hokos Poksun Oyunları Nelerdir?

23.04.1938 tarihli sayıda yer alan, yazarı net olarak belli olmayıp çocuk sayfasını hazırlayan bir komisyon tarafından yazıldığı düşünülen, içerisinde birden çok kök değeri unsurunun bulunduğu, “Hokos Poksun Oyunları Nelerdir?” isimli metinde kendisini Hokos Pokos olarak tanımlayan yazar tarafından “Cici Kedi” ve “Kuka Oyunu” adını taşıyan çocuk sokak oyunları tanıtılıyor ve çocukların oyun oynarken dikkat etmeleri gereken sekiz nokta sıralanıyor. Bu sekiz nokta arasında saygı kök değerine şu cümlelerde rastlıyoruz:

“Azar azar fakat bütün oyuncaklardan faydalanınız. Bir oynamanın üzerinde saatlerce durmanız, sizden sonra geleceklerin eğlencelerine engel olur. Bunu düşününüz.”

“Bahçe yalnız sizin, benim bahçemiz değildir. Herkesindir. Onun için aletleri, oyuncakları kırmayınız, bozmayınız. Bir aleti bugün korursanız yarın da eğlenirsiniz.”

“Sabırlı olunuz. Sıranız gelinceye kadar bekleyiniz. Başkasının sırasını kapmayınız. Eğlenmek sizin hakkınız olduğu kadar başkasının da hakkıdır.”

“Bir arkadaşınızın kazaya uğradığını görürseniz eğlenmeniz doğru olmaz.”

“En önemli iş, çocuk bahçesinin düzenini bozmamak, içeride bulunan öğretmenlerin, büyüklerin sözünü dinlemektir” (Kurun Gazetesi, 1938, s. 11).

3.1.8 Çocuk Okuma Odasında Bir Saat

23.04.1938 tarihli sayıda yer alan ve yazarı N.A. olarak belirtilen “Çocuk Okuma Odasında Bir Saat” isimli metinde İstanbul Cağaloğlu’nda açılan çocuk okuma odasında bir saat geçiren yazarın izlenimleri ve düşünceleri yer alıyor. Okuma odasına giriş yapan yazarın ilk dikkatini çeken birbirlerine olan saygıdan ötürü ses çıkarmayan çocuklar oluyor. Bu durum şu cümlelerle ifade ediliyor:

“Merdiveni çıktım. Hiçbir taraftan ses gelmiyordu.

-Acaba kimseler yok mu? diye düşündüm.

Fakat birkaç adım daha ilerleyince okuma salonunun dopdolu olduğunu hayretle gördüm.

Niçin mi hayret ettim?

Çünkü oradan hiçbir ses gelmiyordu. Koşan, bağırان, itişen, sekiz yaşından on dört yaşına kadar çocukların ses çıkarmadan mecmualara, kitaplara gömülü halleri, beni ilk anda elbette hayret içinde bırakırdı.

İlk karşılaştığım kütüphane memuru B. Gavsı’ye sordum:

-Hiç gürültü yapmazlar mı?

-Hayır. Hepsi gördüğünüz gibi çalışır” (Kurun Gazetesi, 1938, s. 16).

3.1.9. Bugün Ata’nın Bizden Ayrılışının 11. Günü

21.11.1938 tarihli sayıda yer alan, yazarı net olarak belli olmayıp çocuk sayfasını hazırlayan bir komisyon tarafından yazıldığı düşünülen, “Bugün Ata’nın Bizden Ayrılışının 11. Günü” başlığını taşıyan metinde, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatının ardından geçen 11 gün anlatılıyor. Türk milletin Atatürk’e olan bağlılığı ve saygısı metnin birçok yerinde içli bir dille okuyucuya aktarılırken aşağıdaki cümleler saygı kök değerinin metinde işlendiğini kanıtlar niteliktedir:

“Anadolu Ajansı her tarafa bu kara haberi yaydı. Gazeteyi alan herkes hıçkırıklarla ağladı. Bütün okullarda siz küçük yavrular kendinizi dinmez yaşa saldınız. Bu acı haberden bayılan arkadaşlarınız da oldu.”

“Sizin büyük ağabeyleriniz, üniversitede okuyan gençlik, o gün toplantı alanında büyük bir tören yaptılar. Törende Ata’nın hatırasını andılar. Onun emanetlerini koruyacaklarını haykırdılar.”

“Gençlik Atatürk’ün emanetlerine sadık kalacaklarına ve onu koruyacaklarına ant içtiler.”

“Türk ulusunun kederini dindirecek, onu bir parçacık olsun teselli edecek hiçbir şey yok! Yine ağlıyorlar. İhtiyar anneler, minimini yavrular hıçkırıyorlar.”

“Bugün Atatürk’ün cenazesinde bulunmak üzere yabancı devlet adamları gelmeye başlıyor.”

“Atatürk’ün aziz tabutunu ziyaret etmek için bugünlerde Türk ulusuna izin veriliyor. Dolmabahçe Sarayı’nı yüzlerce ziyaretçi her gün dolduruyor. Bütün okul talebeleri, ihtiyar anne ve babalar, genç, yaşlı, bütün herkes oraya koşuyor, onun tabutunu görmek, gözyaşlarıyla sulamak istiyorlar.”

“Atanın cenazesini görmek, ona karşı son vazifelerini yapmak üzere koşanları saymak mümkün değil.”

“Cenazenin geçtiği yollarda feryatlar, hıçkırıklar yükseliyordu. Atam bizi bırakıp nereye gidiyorsun?”

“Bugün Ankara’da büyük bir cenaze töreni yapılacak ve yüce önder Atatürk gözyaşları arasında ebedi yerine bırakılacak” (Kurun Gazetesi, 1938, s.7).

4. Sonuç

1934-1938 yılları arasında yayın hayatında faaliyet gösteren Kurun’da yer alan çocuk sayfaları dönemin çocuk eğitime ve kültürüne dair detaylı ipuçları sunmaktadır. İncelenen 1033 metinden sadece 9 tanesinde saygı kök değerine bariz bir şekilde rastlanması bu değer, incelenen çocuk sayfalarında yeterince kendisine yer bulamadığı intibainı uyandırmaktadır.

Söz konusu 9 metnin saygı kök değeri unsurları haricinde kalan bölümleri incelenecek olursa günümüz eğitim anlayışına göre menfi birtakım öğelerin de yer aldığı görülebilir. Bu anlamda metinlere sırasıyla bakmak gerekirse:

“Alim Konuşması” isimli mizahi fıkranın günümüz ilköğretim çağındaki çocukları genel olarak güldürebileceği ve düşündürebileceği değerlendirilebilir. Metnin sınıf ortamında işlenmesi durumunda öğretmen rehberliğinde saygı kök değerine dikkat çekilmesi etkisini artıracaktır. Metinde günümüzde kullanım sıklığı çok azalan “Bay” ifadesinin iki defa kullanılması ve müşteri eczaneden çıktıktan sonra Gündüz isimli çocuğun “Bu adam kim? Ne biçim konuşuyor?” şeklindeki sorusundaki günümüz standartlarına göre üslup farklılığı olumsuz durumlar olarak değerlendirilebilir ve metin revize edilebilir.

“Bir İhtiyar Aslan” başlıklı şiir metninin nesir formuna yakın olup kafiye ve ahengi yeterince sağlayamadığı görülmektedir. İçeriği genel olarak ilgi çekici olsa da;

“Hayvanlardan biri ine

Girer girmez aslan yine

Dışleriyle parçaladı

Kanlarını hep yaladı.” ifadeleri şiddet öğeleri içermektedir. Şiddet içeren bu ifadelerin çocuklar üzerinde olumsuz bir etki bırakması muhtemeldir.

“Bugün Ata’nın Bizden Ayrılışının 11. Günü” başlıklı metin, Atatürk’ün vefatının hemen ardından kaleme alındığı için oldukça kıymetli bir vesikadır. Metindeki tasvirler o dönemki Atatürk sevgisini göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Ancak 1930’lu yıllarda gerçekleştirilen dil devrimi ve Öz Türkçecilik akımı esnasında Türkçeye kazandırıldığı düşünülen fakat günümüzde aktif olarak kullanılmayan bazı

kelimelerin metinde yer aldığı görülmektedir. Metnin revize edilmesi halinde aşağıdaki kelimelerin günümüzde kullanılan eş anlamlıları ile değiştirilmesinin metnin anlaşılabilirliği bakımından önemli olacağı düşünülebilir:

“Kamutay, saylav, ilbay, erkinlik”

“Çocuk Okuma Odasında Bir Saat” isimli metin oldukça açık bir dille yazılmış ve akıcı bir şekilde kendisini okutuyor. Uzunluğu ve kullanılan kelimeler göz önünde bulundurulursa ortaokul öğrencileri için ideal bir metin olarak karşımıza çıkmaktadır. Metni okuyan ortaokul öğrencileri, 1930’lu yıllardaki öğrenci profilini tanıyabilir, o dönemki eğitim sistemi hakkında fikir edinebilir ve kütüphane kurallarından hareketle saygı kök değeri kazanımını elde edebilirler.

“Düşünmez Olur mu?” isimli mizahi fıkranın o dönem Kurun Gazetesi Çocuk Sayfalarında yayımlanan birçok fıkranın aksine günümüz çocuklarını da güldürebileceği düşünülebilir. Zira işlenen konu zamandan bağımsız olarak geçerliliğini sürdürmektedir. Günümüzde de iyi birer müzisyen olduğunu düşünen ancak gürültü kirliliğine sebep olan birçok insan bulunmaktadır.

“Hileli Oyunlar” isimli metnin öğrencilerin ilgisini çekeceği düşünülebilir. Çünkü Kristof Kolomb ülkemizde Amerika’yı keşfetmesiyle tanınan bir kaşiftir ve kendisine ait bir anı ilgi çeker. Ayrıca metnin içerisinde gerçekleşen olay yumurta ile ilgilidir ve yumurta günlük hayatta öğrencilerin en çok karşılaştığı tabii nesnelerden birisidir. Metnin işleniş şekli saygı kök değerinin verilmesi için yeterlidir.

“Hokos Poksun Oyunları Nelerdir?” isimli metin uzunluğu ve öğrencilerin en ilgisini çeken konulardan birisi olan oyunlarla alakalı olması hasebiyle ideal bir metindir. Metinde saygı kök değerinin yanı sıra sevgi, öz denetim, sorumluluk, sabır, adalet ve yardımseverlik kök değerleri de işlenmektedir. Ayrıca metnin içerisinde yer alan “Cici Kedi” oyunu sınıf ortamında öğrencilerin yaşı da hesaba katılarak oynatılabilir. Günümüzdeki sokak oyunlarının türleri ve oyun kuralları öğrencilerin aktif olarak katılımları ile gündeme getirilebilir ve metindeki oyunlar ve kurallarla karşılaştırma yoluna gidilebilir.

“Küçük Şeyler” isimli metin 40 kelimeden oluşan oldukça kısa bir metindir. İçeriği, pire ve karıncaların yapabildikleri ile ilgilidir. Bu anlamda metin öğrencilerin ilgisini çekebilir, hayvanlardan hareketle insanların da görünüşlerinden ötürü küçümsememesi gerektiği mesajı verilip saygı kök değeri işlenebilir.

“Küçük Şoför” isimli metin içerisinde 90 yıllık tarihi bir fotoğraf bulunan, küçüklerin büyüklerle, büyüklerin de küçüklerle saygılı olması gerektiğini vurgulayan ideal bir metindir.

Sonuç olarak Kurun’da yer alan çocuk sayfalarındaki metinlerden 9 tanesinde saygı kök değeri unsurları tespit edilmiş, bu 9 metnin çeşitli revizelerden geçirilerek eğitim ortamında kullanılabileceği değerlendirilmiştir. Metinlerin hangi yaş grubuna hitap ettiği ve metinler neticesinde hangi kazanımların elde edileceği araştırmaya muhtaçtır.

Kaynakça

- Er, M.A. (2024). *Kök Değerler Üzerine Yapılmış Lisansüstü Düzeyindeki Çalışmaların Değerlendirilmesi*, International Journal of Progressive Studies in Education, 2024, 2(1), 14-23
- E.R. (1935). *Bir İhtiyar Aslan*, Kurun Gazetesi. (1935).
- Güçlü, İ. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri teknik-yaklaşım-uygulama*. Nika Yayınevi.
- Kurun Gazetesi. (1934). *Küçük Şoför*.
- Kurun Gazetesi. (1935). *Küçük Şeyler*.
- Kurun Gazetesi. (1936). *Hileli Oyunlar*.
- Kurun Gazetesi. (1937). *Alim Konuşması*.
- Kurun Gazetesi. (1937). *Düşünmez Olur mu*.
- Kurun Gazetesi. (1938). *Bugün Ata'nın Bizden Ayrılışının 11. Günü*.
- Kurun Gazetesi. (1938). *Çocuk Okuma Odasında Bir Saat*.
- Kurun Gazetesi. (1938). *Hokos Poksun Oyunları Nelerdir*.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2022). *Değerler Eğitimi Öğretim Programlarında Yer Alan Kök Değerler Temalı Etkinlik Kitabı*. Devlet Kitapları.
- Türk Dil Kurumu (t.y). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Ulusoy, D., Dilmaç, B. (2018). *Değerler Eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Kurun is a newspaper that was created by changing the name of the Vakit newspaper, which had been published in 1917 and was owned by Mehmet Asım Us and published nationally between November 22, 1934, and December 31, 1938, primarily focusing on social and political news. The Kurun newspaper's name was chosen in accordance with Atatürk's efforts to simplify the language. The newspaper's existence holds particular significance in Turkish history because articles written by Mustafa Kemal Atatürk regarding the Hatay Issue were published under the name Asım Us between January 22 and 26, 1937. Kurun reverted to its former name, Vakit, on January 1, 1939. This study focuses on the children's pages in the Kurun newspaper's issues published over a period of approximately four years. The study scanned the entire Kurun newspaper and identified 108 different children's pages. The texts on these pages were classified, and a total of 1,033 texts were found to have been published. It was determined that some of these texts on the children's pages included core values, and these texts were then categorized in terms of these core values. This qualitative study conducted a document review, and the data was analyzed using descriptive content analysis. The findings indicated that only nine texts could achieve outcomes aligned with the core value of respect. The ways in which these texts incorporated the core value of respect were examined in detail, and the final section of the study provided a general overview of these nine texts.

The children's pages of Kurun, which operated between 1934 and 1938, offer detailed insights into the education and culture of the period. The fact that the core value of respect was clearly present in only nine of the 1,033 texts examined suggests that this value was not sufficiently emphasized in the children's pages examined.

An examination of the sections of these nine texts, beyond the elements of the core value of respect, reveals that they also contain some negative elements relative to today's educational approach. In this regard, let's examine the texts in order:

The text titled "Today is the 11th Day of Atatürk's Departure" is a very valuable document because it was written immediately after Atatürk's death. The descriptions in the text are quite significant in demonstrating the love for Atatürk at the time. However, it appears to contain some words thought to have been introduced to Turkish during the language revolution and the Pure Turkish movement of the 1930s, but which are not actively used today. If the text is revised, replacing the following words with their current synonyms would be important for its clarity:

"Kamutay, saylav, ilbay, erkinlik"

The text titled "An Hour in the Children's Reading Room" is written in very clear language and reads fluently. Considering its length and the vocabulary used, it appears to be an ideal text for middle school students. Middle school students who read the text can understand the student profile of the 1930s, gain an understanding of the educational system of that time, and acquire the root value of respect based on library rules. It's conceivable that the humorous joke "Will You Think?," unlike many jokes published in the Kurun Newspaper Children's Pages at the time, could also bring laughter to children today. The theme remains relevant regardless of time. Today, there

are many people who consider themselves good musicians but contribute to noise pollution.

It's likely that the text "Cheat Games" will appeal to students. Christopher Columbus is known in Turkey for discovering America, and a personal anecdote about him is captivating. Furthermore, the story involves eggs, and eggs are one of the most frequently encountered natural objects in students' daily lives.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.